

Sygn. akt **IC 736/15**

WYROK CZĘŚCIOWY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Bożena Chłopecka</i>
Protokolant:	Protokolant sądowy Katarzyna Stosio

po rozpoznaniu w dniu 05 lutego 2019 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy

z powództwa E. J., W. O. (1), M. O. (1), M. O. (2), J. U., M. U., J. S. (1), J. S. (2), L. S., T. S., A. S. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Infrastruktury

o odszkodowanie

orzeka:

I. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa-Ministra Infrastruktury na rzecz :

a) powódki E. J. kwotę 1.319.625,00 zł (jeden milion trzysta dziewiętnaście tysięcy sześćset dwadzieścia pięć złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 lutego 2019 roku do dnia zapłaty;

b) powodów W. O. (1) i M. O. (1) kwotę po 1.015.096,20 zł (jeden milion piętnaście tysięcy dziewięćdziesiąt sześć złotych dwadzieścia groszy) na rzecz każdego z nich wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 lutego 2019 roku do dnia zapłaty;

c) powódki M. O. (2) kwotę 253.774,05 zł (dwieście pięćdziesiąt trzy tysiące siedemset siedemdziesiąt cztery złote pięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 lutego 2019 roku do dnia zapłaty;

d) powodów J. U. i M. U. kwotę po 380.661,08 zł (trzysta osiemdziesiąt tysięcy sześćset sześćdziesiąt jeden złotych osiem groszy) na rzecz każdego z nich wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 lutego 2019 roku do dnia zapłat

e) powódki J. S. (1) 177.641,84 zł (sto siedemdziesiąt siedem tysięcy sześćset czterdzieści jeden złotych osiemdziesiąt cztery grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 lutego 2019 roku do dnia zapłaty;

f) powodów J. S. (2), L. S., T. S., A. S. (1) kwotę po 133.231,38 zł (sto trzydzieści trzy tysiące dwieście trzydzieści jeden złotych trzydzieści osiem groszy) na rzecz każdego z nich wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 lutego 2019 roku do dnia zapłaty;

II. zawiesza postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 kpc do czasu prawomocnego rozpoznania sprawy toczącej się w tut. Sądzie pod sygn. akt IC 767/18 w zakresie dotyczącym działki (...) o pow. 644 m² z obrębu (...) położonej w W. przy ul. (...);

III. oddała w pozostałym zakresie powództwo dotyczące działki nr (...) o pow. 69 m² i działki nr (...) o pow. 4331 m² położonej w W. przy ul. (...).

Sygn. akt: IC 736/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 19 czerwca 2012 r. skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa-Ministrowi Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej powodowie E. J., W. O. (1), M. O. (1), M. O. (2), J. U., M. U., J. S. (1), J. S. (2), L. S., T. S. i A. S. (1) wystąpili o zasądzenie od pozwanego na rzecz:

- E. J. kwoty 2.080.000 zł,
- W. O. (1) i M. O. (1) kwot po 1.600.000 zł,
- M. O. (2) kwoty 400.000 zł,
- J. U. i M. U. kwot po 600.000 zł,
- J. S. (1) kwoty 280.000 zł,
- J. S. (2), L. S., T. S. i A. S. (1) kwot po 210.000 zł

wraz z ustawowymi odsetkami od dnia następnego po dniu wydania wyroku do dnia zapłaty, oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powodowie żądają zapłaty odszkodowania za utratę praw do części nieruchomości (...) położonej przy ul. (...) róg (...), o nr hip.(...) (obecnie części dz. ew. nr (...)– 4.331 m⁽²⁾ – i nr (...) – 69 m⁽²⁾), co do której orzeczeniem administracyjnym z dnia 1 sierpnia 1951 r. Prezydium Rady Narodowej (...) W. odmówiło właścicielowi hipotecznemu ustanowienia prawa użytkowania wieczystego do gruntu przedmiotowej nieruchomości, a nieważność tego orzeczenia w części została stwierdzona decyzją Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast z dnia 31 października 2002 r. Organ administracyjny odmówił również wypłaty odszkodowania za wydanie wadliwego orzeczenia z dnia 1 sierpnia 1951 r., ustanowienia na rzecz następców prawnych byłego właściciela użytkowania wieczystego gruntu położonego przy ul. (...), stanowiącego działkę ew. nr (...) i część działki nr ew. (...), pochodzących z dawnej nieruchomości hipotecznej, a także przyznania nieruchomości zamiennej / pozw – k. 2-17/.

Pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w odpowiedzi na pozew z dnia 17 sierpnia 2012 r. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwany zakwestionował roszczenie co do zasady oraz wysokości oraz legitymację czynną powodów, powołał się na niewykazanie przez powodów szkody i związku przyczynowego między działaniem organu administracji, a szkodą. Zdaniem pozwanego nieruchomości podlegałyby wywłaszczeniu niezależnie od prawidłowości wydania orzeczenia z dnia 1 sierpnia 1951 r., część nieruchomości uregulowanej w księdze nr hip. W- (...) przeznaczona była pod drogę, zaś późniejsze podziały działek ewidencyjnych wchodzących w skład pierwotnej nieruchomości sprawiają, że nie jest pewne, czy orzeczenie administracyjne, będące podstawą roszczenia, dotyczyło w istocie dzisiejszych działek ewidencyjnych nr (...). Dalej pozwany podniósł zarzut przedwczesności powództwa z uwagi na niewyczerpanie drogi administracyjnej oraz zarzut przedawnienia, wskazując, że w niniejszej sprawie decyzją ostateczną była decyzja z dnia 31 października 2002 r. /odpowiedź na pozew – k. 156-164/.

W piśmie procesowym z dnia 8 kwietnia 2014 r. powodowie wskazali, że w związku z opinią biegłego rzeczoznawcy wnoszą o zasądzenie na rzecz:

- E. J. kwoty 3.744.056 zł,
- W. O. (1) i M. O. (1) kwot po 2.903.120 zł,
- M. O. (2) kwoty 725.780 zł,
- J. U. i M. U. kwot po 1.088.670 zł,
- J. S. (1) kwoty 508.046.000 zł,
- J. S. (2), L. S., T. S. i A. S. (1) kwot po 381.034,50 zł

wraz z odsetkami jak w pozwie /pismo procesowe – k. 510-512/.

Wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo E. J., W. O. (1), M. O. (1), M. O. (2), J. U., M. U., J. S. (1), J. S. (2), L. S., T. S. i A. S. (1) o zasądzenie od Skarbu Państwa – Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej odszkodowania za utratę praw do części nieruchomości (...) położonej przy ul. (...) róg (...), nr hip. W- (...) (obecnie części dz. ew. nr (...) i nr(...)), co do której orzeczeniem administracyjnym z dnia 1 sierpnia 1951 r. Prezydium Rady Narodowej (...) W. odmówiło właścicielowi hipotecznemu ustanowienia prawa użytkowania wieczystego, a nieważność tego orzeczenia w części została stwierdzona decyzją Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast z dnia 31 października 2002. Sąd Okręgowy uznał, że pozwany skutecznie podniósł zarzut przedawnienia, a w konsekwencji powództwo podlegało oddaleniu w całości /wyrok k. 520, uzasadnienie wyroku k. 528-540/.

Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2014 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie wydanym w sprawie oznaczonej sygn. akt IA Ca 926/14 na skutek apelacji powodów uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. Sąd Apelacyjny w Warszawie nie podzielił stanowiska Sądu Okręgowego i w uzasadnieniu wyroku wskazał, iż decyzja nadzorcza, która umożliwiła powodom wystąpienie o odszkodowanie, wydana została w dniu 31 października 2002 r. Wniosek o odszkodowanie, znajdujący podstawę w art. 160 § 4 k.p.a., wpłynął do organu administracji w dniu 28 października 2005 r., a zatem przerwał on bieg terminu przedawnienia. Decyzja o odmowie przyznania odszkodowania wydana została w dniu 19 czerwca 2009 roku. Powodowie wnieśli pozew w dniu 19 czerwca 2012 r. Przyjmuje się jednolicie, wobec niekonstytucyjności trzydziestodniowego terminu ustanowionego w art. 160 § 5 k.p.a., że trzyletni termin przedawnienia roszczenia odszkodowawczego, określony w art. 160 § 6 k.p.a., biegnie na nowo od dnia wydania decyzji w przedmiocie odszkodowania. Porównanie powyższych dat prowadzi zatem do wniosku, że roszczenie powodów nie uległo przedawnieniu. Sąd Apelacyjny uchylając sprawę do ponownego rozpoznania, wskazał, iż obowiązkiem Sądu I instancji będzie zbadanie przesłanek odpowiedzialności pozwanego, odniesienie się do jego zarzutów co do zasady odpowiedzialności odszkodowawczej i wysokości roszczenia, przeprowadzenie w niezbędnym zakresie (ewentualne uzupełnienie) postępowania dowodowego, a następnie ocena wyników tego postępowania / wyrok z uzasadnieniem k. 819-831/.

W piśmie procesowym z dnia 6 października 2015 roku powodowie zmodyfikowali żądanie dochodzone niniejszym pozwem wnosząc o zasądzenie od Skarbu Państwa – Ministra Infrastruktury i Rozwoju na rzecz powodów dodatkowego odszkodowania w łącznej kwocie nie niższej niż 2.124.556 zł, wnosząc o zasądzenie na rzecz:

- E. J. kwoty nie niższej niż 552.384,56 zł,
- W. O. (1) i M. O. (1) kwoty nie niższej niż po 424.911,20 zł,
- M. O. (2) kwoty nie niższej niż 106.227,80 zł,

- J. U. i M. U. kwoty nie niższej niż po 159.341,70 zł,
- J. S. (1) kwoty nie niższej niż 74.359,46 zł,
- J. S. (2), L. S., T. S. i A. S. (1) kwoty nie niższej niż po 55.769,60 zł

wraz z odsetkami ustawowymi od dnia następnego po dniu wydania wyroku do dnia zapłaty, tytułem naprawienia szkody polegającej na niezyskaniu przez powodów prawa użytkowania wieczystego do nieruchomości położonej w W. przy ul. (...) (stanowiącej obecnie działkę nr (...) o powierzchni 644 m⁽²⁾ z obrębem (...) /pismo k. 922-929/.

Po sporządzeniu przez biegłego sądowego J. S. (3) aktualizacji opinii sądowej powodowie sprecyzowali żądanie dochodzone pozwem i wnieśli o zasądzenie od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Infrastruktury na rzecz powodów odszkodowania:

1) w kwocie 5.075.481 zł tytułem naprawienia szkody polegającej na niezyskaniu przez powodów prawa użytkowania wieczystego do nieruchomości położonej w W. przy ul. (...) ozn. H.. Nr „(...) M. lit. R Nr rej. H.. W- (...), obecnie część działki ewidencyjnej nr (...) o powierzchni 69 m⁽²⁾ oraz część działki ew. nr (...) o pow. 4331 m⁽²⁾ z obrębem (...), położonych przy ul. (...), w tym na rzecz:

- E. J. kwoty 1.319.625,00 zł,
- W. O. (1) i M. O. (1) kwot po 1.015.096,20 zł,
- M. O. (2) kwoty 253.774,05 zł,
- J. U. i M. U. kwot po 380.661,08 zł,
- J. S. (1) kwoty 177.641,84 zł,
- J. S. (2), L. S., T. S. i A. S. (1) kwot po 133.231,38 zł

wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 19 września 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

2) w kwocie 552.439 zł tytułem naprawienia szkody polegającej na niezyskaniu przez powodów prawa użytkowania wieczystego do nieruchomości położonej w W. przy ul. (...) (stanowiącej obecnie działkę nr (...) o powierzchni 644 m⁽²⁾ z obrębem (...), w tym na rzecz

- E. J. kwoty 143.634,14 zł,
- W. O. (1) i M. O. (1) kwot po 110.487,80 zł,
- M. O. (2) kwoty 27.621,95 zł,
- J. U. i M. U. kwot po 41.432,92 zł,
- J. S. (1) kwoty 19.335,36 zł,
- J. S. (2), L. S., T. S. i A. S. (1) kwot po 14.501,52 zł

wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po dniu wyroku do dnia zapłaty. Jednocześnie powodowie wnieśli o zawieszenie niniejszego postępowania w części dotyczącej działki nr (...) na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 kpc do czasu prawomocnego zakończenia postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w Warszawie o sygn. akt IC 767/18 w przedmiocie stwierdzenia obowiązku Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezydenta (...)

W. i Wojewodę (...) zawarcia z powodami umowy o ustanowienie na ich rzecz prawa użytkowania wieczystego do ww. gruntu w wykonaniu ostatecznej decyzji Prezydenta (...) W. nr (...) z dnia 21 grudnia 2015 roku.

W dalszym toku ponownego rozpoznania sprawy powodowie podtrzymywali swoje stanowisko. Pozwany w dalszym ciągu wnosił o oddalenie powództwa /protokół rozprawy k. 1440-1442/.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W wykazie hipotecznym księgi wieczystej „(...) M. lit. R”, nr hip. W- (...) widniała nieruchomość położona u zbiegu ulic (...). (...), będąca własnością J. W. (1). Na dzień wejścia w życie dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. nr 50, poz. 279) w księdze nr W- (...) pozostawała uregulowana m.in. działka nr (...) o pow. 5.035,36 m⁽²⁾ / **dowód:** zaświadczenie – k. 40/.

Przedmiotowa nieruchomość z dniem 21 listopada 1945 roku na podstawie ww. dekretu przeszła na własność Gminy (...) W., a następnie na mocy art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 20 marca 1950 roku o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz. U. nr 14, poz. 30) stała się własnością Skarbu Państwa. Gmina objęła w posiadanie działkę przy ul. (...) z dniem 24 września 1947 r., a pozostałe działki pochodzące z nieruchomości oznaczonej nr W- (...) z dniem 16 sierpnia 1948 r. /**dowód:** bezsporne, Dziennik Urzędowy z 16.08.1948 r. – k. 83-85/.

W dniu 5 lutego 1948 r. J. W. (1) złożył wniosek o przyznanie prawa własności czasowej do gruntu przy ul. (...), nr hip. (...) **dowód:** wniosek – k. 86, decyzja z 15.12.2011 r. – k.138-144/.

Nieruchomość objęta była miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Orzeczeniem administracyjnym Prezydium Rady Narodowej w (...) W. z dnia 1 sierpnia 1951 r. odmówiono przyznania J. W. (2) prawa własności czasowej do gruntu nieruchomości przy ul. (...), nr hip. (...), w toku kontroli instancyjnej orzeczenie utrzymano w mocy /**dowody:** obwieszczenie – k. 126, protokół – k. 146-147, opis – k. 148, orzeczenie – k. 87, odwołanie – k. 88-89, decyzja z 06.11.1951 r. – k. 90/.

W 1960 r. zmarł J. W. (1), jego spadkobiercami byli: żona M. W. w 0,6 części, A. S. (2) w 0,14 części F. W., G. W., A. W. i W. J. w 0,05 części każde, K. W. i O. W. w 0,03 części każdy z nich /**dowód:** postanowienie – k. 43-44/.

Spadkobiercą M. W. została J. C. /**dowód:** postanowienie – k. 45-46/.

Spadek po J. C. nabyli W. O. (2), M. O. (1) i W. O. (1) w 0,25 części każde z nich oraz J. U. i M. U. w 0,125 części każdy /**dowód:** postanowienie – k. 47-48/.

Spadek po F. W. nabyli żona I. M. J. W. (3) i syn J. W. (4) w 0,5 części każde z nich /**dowód:** postanowienie – k. 49-50/.

Spadek po A. W. nabyli siostra W. J., bracia K. W. i O. W. oraz bratanek J. W. (4) w 0,25 części każde /**dowód:** postanowienie – k. 51/.

Spadkobiercami G. (J.) W. zostali siostra W. J., bracia K. W. i O. W. oraz bratanek J. W. (4) w 0,25 części każde /**dowód:** postanowienie – k. 52-53/.

Spadek po K. W. nabyli siostra W. J., brat O. W. oraz bratanek J. W. (4) w 1/3 części każde /**dowód:** postanowienie – k. 54-55/.

Spadek po O. J. W. (4) nabyła siostrzenica E. J. /**dowód:** postanowienie – k. 56/.

W dniu 29 czerwca 2001 r. W. J. nabyła od I. W. jej udział spadkowy po J. W. (1) nabyty w spadkobranii po F. W., natomiast w dniu 27 września 2001 r. nabyła od J. W. (4) jego udział spadkowy po J. W. (1) odziedziczony po F. W., K. W., G. W. i A. W. /**dowody:** akt notarialny – k. 65-73, akt notarialny – k. 57-64/.

Decyzją z dnia 25 września 1997 r. Prezes Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast odmówił stwierdzenia nieważności orzeczenia administracyjnego z dnia 1 sierpnia 1951 r. i decyzji utrzymującej je w mocy w częściach dotyczących nieruchomości stanowiącej według dawnego planu zagospodarowania przestrzennego tereny działek budowlanych przeznaczonych na urządzenie wspólnego ogrodu do użytku mieszkańców bloku i wspólnego dojazdu. W wyniku postępowań odwoławczych sprawa ponownie została rozpoznana przez Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast, który w dniu 31 października 2002 r. stwierdził nieważność orzeczenia administracyjnego z dnia 1 sierpnia 1951 r. i decyzji utrzymującej je w mocy, w części dotyczącej nieruchomości stanowiącej według dawnego planu zagospodarowania przestrzennego tereny działek budowlanych przeznaczonych do użytku mieszkańców bloku i urządzenie wspólnego dojazdu /**dowody**: decyzja z 25.09.1997 r. – k. 91-100, decyzja z 27.10.1998 r. – k. 101-109, wyrok z 18.09.2001 r. – k. 110-117, decyzja z 31.10.2002 r. – k. 118-125/.

W dniu 28 października 2005 r. do Ministerstwa Infrastruktury wpłynął wniosek W. J., E. J., A. S. (2), W. O. (1), M. O. (1), W. O. (2), M. U. i J. U. o przyznanie odszkodowania na podstawie art. 160 k.p.a. z związku z utratą wskutek wydania wadliwego orzeczenia z dnia 1 sierpnia 1951 r. praw do gruntu o pow. 5.579,36 m² oraz posadowionych na nim budynków /**dowód**: wniosek – k. 127-132/.

Po rozpoznaniu ww. wniosku decyzją z dnia 19 czerwca 2009 r. Minister Infrastruktury odmówił przyznania odszkodowania /**dowód**: decyzja z 19.06.2009 r. – k. 133-137/.

Spadkobiercami W. O. (2) z dniem 2 czerwca 2009 r. zostali W. O. (1), M. O. (2) i M. O. (1) w 1/3 części każde z nich /**dowód**: postanowienie – k. 74-75/.

Po A. S. (2) zmarłym w dniu 22 listopada 2009 r. spadek nabyli żona J. A. A. S. (3) w 0,25 części oraz dzieci J. S. (2), L. S., A. S. (1) i T. S. w 0,625 części każde / **dowód**: postanowienie – k. 76/.

Spadkobiercą W. J. zmarłej 1 września 2011 r. została córka E. J. /**dowód**: akt notarialny – k. 77-81/.

Prezydent (...) W. decyzją z dnia 15 grudnia 2011 r. po ponownym rozpoznaniu wniosku dekretowego odmówił spadkobiercom J. W. (1) ustanowienia prawa użytkowania wieczystego do gruntu położonego w W. przy ul. (...) stanowiącego działkę nr (...) (4.732 m²) i część działki nr (...) (69 m²) z obrębu (...) **dowód**: decyzja z 15.12.2011 r. – k.138-144/.

Wnioskiem złożonym w dniu 14 lutego 2012 r. pełnomocnik spadkobierców J. W. (1) wystąpił o wydanie zaświadczenia, iż za grunt położony przy ul. (...), dz. ew. nr (...) i (...) cz z obrębu (...) nie została zaoferowana działka zamienna. Pismem z dnia 5 marca 2012 r. Urząd (...) W. powiadomił wnioskodawców, że nie przewiduje się przyznawania gruntów zamiennych, o których mowa w art. 7 dekretu z dnia 26 października 1945 r. / **dowody**: pismo z 14.02.2012 r. – k. 192, pismo z 05.03.2012 r. – k. 145, upoważnienie – k. 194/.

Do tego czasu pozostawał również nierozpoznany wniosek dekretowy odnośnie gruntu stanowiącego obecnie działkę nr (...) z obrębu (...) o pow. 644 m⁽²⁾. Dopiero decyzją z dnia 21 grudnia 2015 roku Prezydent Miasta Stołecznego W. ustanowił na 99 lat prawo użytkowania wieczystego do będącego własnością Skarbu Państwa niezabudowanego gruntu o pow. 644 m⁽²⁾ oznaczonego jako działka ewidencyjna nr (...) obrębu (...) opisanego w KW nr (...), położonego przy ul. (...) na rzecz powodów / **dowód**: decyzja k. 1099-1103/.

Decyzja w tym przedmiocie stała się ostateczna. Pomimo istnienia ostatecznej decyzji Skarb Państwa nie zawarł z powodami umowy o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste. W związku z powyższym powodowie w dniu 28 czerwca 2018 roku złożyli w Sądzie Okręgowym w Warszawie pozew o stwierdzenie obowiązku Skarbu Państwa do zawarcia z powodami umowy o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste. Sprawa ta została zarejestrowana pod sygnaturą akt IC 767/18 /**dowód**: pozew k. 1411-1418/.

Nieruchomość hipoteczna „(...) M. lit. R” Nr rej.hip. W- (...) położona w W. przy ul. (...) róg (...) miała powierzchnię 9916,17 m⁽²⁾. Z nieruchomości tej wydzielono działkę gruntu nr (...) o powierzchni 1722,06 m⁽²⁾, objętą księgą wieczystą KW nr (...). Pozostała po wydzieleniu nieruchomości o powierzchni 8194,11 m⁽²⁾ została podzielona na działki: nr (...) o powierzchni 1443,66 m⁽²⁾, nr 4 o powierzchni 1464,56 m⁽²⁾, nr 5 o powierzchni 5035,36 m⁽²⁾, zaś reszta o powierzchni 250,53 m⁽²⁾ została przeznaczona pod regulację ulicy (...). Działka nr (...) została uregulowana w KW nr (...), zaś działka nr (...) w księdze wieczystej KW nr (...). W księdze hipotecznej „(...) M. lit. R” Nr rej. H..W- (...) pozostała działka nr (...) o pow. 5035,36 m⁽²⁾.

Obecnie w skład dawnej nieruchomości hipotecznej „(...) M. lit.R” nr rej. H.. W- (...) wchodzi część działki nr (...) o powierzchni 4331 m⁽²⁾ o nr KW (...), część działki nr (...) o powierzchni 69 m⁽²⁾ o nr KW (...) oraz część działki nr (...) o pow.635 m⁽²⁾ o nr KW (...).

Na dzień 6 listopada 1951 roku dla terenu objętego H.. (...) obowiązywał Ogólny Plan Zabudowania (...) W. zatwierdzony przez Ministerstwo Robót Publicznych z dnia 11 sierpnia 1931 roku. Zgodnie z Ogólnym Planem Zabudowania (...) W. z dnia 11 sierpnia 1931 roku przedmiotowa nieruchomość stanowiąca część działek nr (...) oraz działkę nr (...) położona była na terenie o przeznaczeniu: zabudowa mieszkaniowa, strefa VI, sposób zabudowy zwarty, ilość kondygnacji -6, powierzchnia zabudowy 70 % .

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (...) ukazał się w obwieszczeniu Przewodniczącego (...) W. z 12 października 1948 roku. W planie nr (...) przedmiotowa nieruchomość położona była na : terenach przeznaczonych pod budynki mieszkalne, zabudowanie zwarte i grupowe, wysokość max i min. 6 kondygnacji, terenach z dopuszczeniem w przyziemiu lokali sklepowych i drobnych zakładów wytwórczych i usługowych nieuciążliwych dla otoczenia, terenach działek budowlanych przeznaczonych na urządzenie wspólnego ogrodu do użytkowania mieszkańców bloku budowlanego oraz na urządzenie wspólnego dojazdu do działek. Tereny przeznaczone na urządzenie dróg wraz z urządzeniami pomocniczymi.

Część działek nr (...) o powierzchni około 300 m² przeznaczona była pod budynki na cele mieszkalne, zabudowane, zwarte i grupowe, wysokość max i min. 6 kondygnacji, wzniesienie gzymsu ponad poziom chodnika max. 22 m, z dopuszczeniem w przyziemiu lokali sklepowych i drobnych zakładów wytwórczych i usługowych nieuciążliwych dla otoczenia. Część działki nr (...) o powierzchni 66 m² i część działki nr (...) o powierzchni 11370 m² stanowiła teren istniejącej zabudowy czyli budynki (...) kondygnacyjne, nieuszkodzone. Część działek nr (...) stanowiła tereny przeznaczone do użytku publicznego na skwery, parki , ogrody, drogi parkowe dla pieszych. Działka nr (...) o powierzchni 655 m², stanowiła teren istniejącej zabudowy o powierzchni 494 m² oraz teren pod skwery o pow. 161 m² /**dowód:** pisemna opinia biegłego geodety S. M. k. 320-379, k. 1077-1078, k. 1116, k. 1342-1342v., pisemna opinia biegłego J. S. (3) k. 402-419, k. 466-469, ustna opinia k. 515-517, pisemna uzupełniająca opinia tego biegłego k. 1124-1154, 1194-1200, 1289-1292, 1316-1395/.

Wartość rynkowa prawa użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiącej część działek ew. 75 i 90 według stanu na dzień 6 listopada 1951 roku z uwzględnieniem przeznaczenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (...) uchwalonym przez (...) W. dnia 12 października 1948 roku oraz cen aktualnych wynosi 5.075.481 zł /**dowód:** pisemna opinia biegłego J. S. (3) k.1316-1395/.

Wartość rynkowa prawa użytkowania wieczystego gruntu nieruchomości stanowiącej obecnie działkę nr ew. (...) o pow. 655 m⁽²⁾ z obrębu (...), według stanu na datę orzeczenia Ministerstwa Gospodarki Komunalnej nr (...) (...) -1/51 z dnia 6 listopada 1951 roku z uwzględnieniem przeznaczenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (...) uchwalonym przez (...) W. z dnia 12 października 1948 roku, a cen aktualnych wynosi 552.439 zł / **dowód:** pisemna opinia biegłego J. S. (3) k.1316-1395/.

Stan faktyczny ustalony przez Sąd oparty został przede wszystkim o dowody z dokumentów zawartych w aktach niniejszej sprawy, których autentyczność nie była przez strony kwestionowana.

Dowody z dokumentów - w przeważającej mierze decyzje administracyjne oraz orzeczenia Sądów /postanowienia/, korzystając z materialnej mocy dowodowej wynikającej z treści art. 244 k.p.c., stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone.

Sąd uznał, że opinia biegłego do spraw wyceny nieruchomości J. S. (1) została sporządzona przez osobę posiadającą fachową wiedzę i doświadczenie. Wykształcenie biegłego oraz jego empiria stanowią dla Sądu gwarancję rzetelności i dlatego wnioski wypływające z treści sporządzonej przez biegłego opinii przyjęte zostały jako wiarygodny dowód mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w zakresie wartości gruntu nieruchomości położonej przy ulicy (...) w W.. Wskazać przy tym należy, że biegły w sposób bardzo przekonujący odniósł się w pisemnych wyjaśnieniach do zgłoszonych do jego opinii zarzutów stron.

Jako w pełni miarodajny dowód w sprawie Sąd uznał także opinię biegłego geodety S. M., który dokładnie określił powierzchnie działek będących niegdyś własnością poprzedników prawnych powodów. Do opinii tej strony ostatecznie nie zgłaszały zresztą żadnych zastrzeżeń i jej nie kwestionowały.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 386 § 6 k.p.c. ocena prawna i wskazania co do dalszego toku postępowania wyrażone w uzasadnieniu wyroku Sądu II instancji wiążą Sąd, któremu sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania. Sąd Apelacyjny w Warszawie podzielił ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 15 kwietnia 2014 r., wydanym w sprawie o sygn. akt I C 559/12, a ponadto jednoznacznie stwierdził, iż roszczenie dochodzone przez powodów nie uległo przedawnieniu. Nie ma więc potrzeby powtarzania czy uzupełniania obszernej argumentacji Sądu Apelacyjnego, którą Sąd Okręgowy jest związany.

Tak więc mając przesądzoną kwestię przedawnienia roszczenia powodów należy stwierdzić, iż powództwo zasługuje częściowo na uwzględnienie.

Po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa powodowie wnieśli ozasądzenie od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Infrastruktury na rzecz powodów odszkodowania:

1) w kwocie 5.075.481 zł tytułem naprawienia szkody polegającej na niezyskaniu przez powodów prawa użytkownika wieczystego do nieruchomości położonej w W. przy ul. (...) ozn. H.. Nr „(...) M. lit. R Nr rej. H.. W- (...), obecnie część działki ewidencyjnej nr (...) o powierzchni 69 m⁽²⁾ oraz część działki ew. nr (...) o pow. 4331 m⁽²⁾ z obrębem (...), położonych przy ul. (...), w tym na rzecz:

- E. J. kwoty 1.319.625,00 zł,
- W. O. (1) i M. O. (1) kwot po 1.015.096,20 zł,
- M. O. (2) kwoty 253.774,05 zł,
- J. U. i M. U. kwot po 380.661,08 zł,
- J. S. (1) kwoty 177.641,84 zł,
- J. S. (2), L. S., T. S. i A. S. (1) kwot po 133.231,38 zł

wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 19 września 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

2) w kwocie 552.439 zł tytułem naprawienia szkody polegającej na niezyskaniu przez powodów prawa użytkownika wieczystego do nieruchomości położonej w W. przy ul. (...) (stanowiącej obecnie działkę nr (...) o powierzchni 644 m² z obrębem (...), w tym na rzecz

- E. J. kwoty 143.634,14 zł,

- W. O. (1) i M. O. (1) kwot po 110.487,80 zł,

- M. O. (2) kwoty 27.621,95 zł,

- J. U. i M. U. kwot po 41.432,92 zł,

- J. S. (1) kwoty 19.335,36 zł,

- J. S. (2), L. S., T. S. i A. S. (1) kwot po 14.501,52 zł

wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po dniu wyroku do dnia zapłaty.

Stosownie do treści art. 417 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. W myśl art. 417¹ § 2 zd. 1 k.c. jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Jednakże w odniesieniu do szkód spowodowanych wydaniem przed dniem 01 września 2004 roku ostatecznej decyzji administracyjnej, której nieważność w świetle przepisu art. 156 § 1 k.p.a. lub wydanie z naruszeniem prawa w rozumieniu art. 158 § 2 k.p.a. stwierdzono następnie decyzją nadzorczą, podstawę odpowiedzialności Skarbu Państwa stanowi przepis art. 160 k.p.a. w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 sierpnia 2004 roku. Przepis art. 160 k.p.a. został uchylony z dniem 01 września 2004 roku na mocy art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2004 r. nr 162 poz. 1692). W myśl art. 5 tej ustawy do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed jej wejściem w życie stosuje się przepisy art. 160 k.p.a. w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia tej ustawy w życie. W uchwale pełnego składu Izby Cywilnej z dnia 31 marca 2011 roku (III CZP 112/10, LEX numer 751460) Sąd Najwyższy stwierdził, że „do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 01 września 2004 roku, której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono po tym dniu, ma zastosowanie art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a.”

W konsekwencji stwierdzić należy, że w myśl tej uchwały w omawianych przypadkach nie zachodzi konieczność wyczerpania administracyjnego trybu dochodzenia odszkodowania przewidzianego w art. 160 § 4 k.p.a.

Przepis art. 160 k.p.a. w brzmieniu obowiązującym na dzień poprzedzający wejście w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. stanowił w § 1, że stronie, która poniosła szkodę na skutek wydania decyzji z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo stwierdzenia nieważności takiej decyzji, służy roszczenie o odszkodowanie za poniesioną rzeczywistą szkodę, chyba że ponosi ona winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie. Z kolei § 2 tego przepisu stanowił, że do odszkodowania stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego z wyłączeniem art. 418 tego Kodeksu. Wedle § 3 art. 160 k.p.a. odszkodowanie przysługuje od organu, który wydał decyzję z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a., chyba że winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie ponosi inna strona postępowania dotyczącego tej decyzji; w tym ostatnim przypadku roszczenie o odszkodowanie służy w stosunku do strony winnej powstania tych okoliczności. Zgodnie natomiast z § 6 art. 160 k.p.a. roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2, że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1.

Przepis art. 160 k.p.a. nie zawiera żadnej regulacji dotyczącej przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej za szkodę wyrządzoną wadliwą decyzją administracyjną, odsyłając w tym zakresie do przepisów k.c. Z uwagi na publicznoprawny charakter decyzji administracyjnych i organów je wydających istotne znaczenie dla określenia przesłanek tej odpowiedzialności ma przepis art. 417 k.c. Ponadto w zakresie określenia rozmiaru szkody i związku przyczynowego między wydaniem wadliwej decyzji administracyjnej a szkodą zastosowanie znajdują także przepisy art. 361 - 363 k.c. Powyższe determinuje również zakres faktów, które obowiązana jest udowodnić strona domagająca się odszkodowania z tego tytułu.

Warunkiem uwzględnienia roszczenia było wykazanie istnienia związku przyczynowo-skutkowego w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. Zgodnie z art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W niniejszej sprawie strona powodowa udowodnić musiała istnienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy wydaniem wadliwej decyzji administracyjnej a powstaniem szkody w majątku powodów.

Rozstrzygnięcie o istnieniu adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy tak rozumianą szkodą, a zdarzeniem ją powodującym musi być poprzedzone oceną, czy szkoda nastąpiłaby także wtedy, gdyby zapadła decyzja zgodna z prawem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2004 r., sygn. akt II CK 433/02).

Na stronie powodowej ciążył obowiązek wykazania pozostałych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, a zatem powstania szkody (i jej rozmiarów) oraz istnienia normalnego związku przyczynowego pomiędzy ową szkodą, a zdarzeniem, które ją wywołało. Stosownie do treści art. 7 ust. 2 oraz ust. 4 dekretu zgodne z prawem rozstrzygnięcie doprowadziłoby do ustanowienia prawa własności czasowej na gruncie będącym dotychczas przedmiotem własności bądź też prawa wieczystej dzierżawy lub własności czasowej innej nieruchomości na tych samych zasadach. Wydanie decyzji zgodnej z prawem nie doprowadziłoby do powstania uszczerbku majątkowego w majątku dotychczasowych właścicieli nieruchomości, a w konsekwencji ich następców prawnych, co uzasadnia istnienie adekwatnego związku przyczynowego w niniejszej sprawie między bezprawnym działaniem, a powstaniem szkody.

W ocenie Sądu strona powodowa wykazała w sposób bezsprzeczny istnienie adekwatnego związku pomiędzy wydaniem orzeczenia administracyjnego wydanego w dniu 1 sierpnia 1951 roku przez Prezydium Rady Narodowej w (...) W. a powstałą szkodą rozumianą jako uszczerbek w majątku powodów.

Zdaniem Sądu powodowie poprzez wydanie decyzji z dnia 1 sierpnia 1951 roku doznali szkody, zostali bowiem pozbawieni nieruchomości, władztwa i rozporządzania przedmiotowymi gruntami, wchodzącymi w skład nieruchomości położonej przy ul. (...) w W.. Gdyby decyzja ta odpowiadała ówczesnie obowiązującym przepisom prawa, prawo własności czasowej na przedmiotowej nieruchomości zostałyby ustanowione. Na Państwie ciążył obowiązek przyznania byłemu właścicielowi prawa wieczystej dzierżawy (prawa zabudowy) lub własności czasowej albo prawa użytkowania wieczystego, jeżeli nie zachodziły przesłanki negatywne uniemożliwiające ustanowienie tego prawa. W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że negatywne przesłanki nie zachodziły. Niezaspokojenie uprawnień do przyznania własności czasowej na skutek wydania decyzji rażąco naruszającej prawo skutkowało powstaniem uszczerbku majątkowego. Uszczerbek ten w niniejszej sprawie stanowi normalne następstwo niezaspokojenia uprawnienia do przyznania własności czasowej.

Jednocześnie dokonanie wielu przekształceń działek i przeznaczenie ich do użytku mieszkańców bloku budowlanego spowodowało, iż niemożliwe stało się przywrócenie stanu poprzedniego, zgodnego z prawem, a istniejącego wówczas, gdyby do wydania orzeczenia administracyjnego sprzecznego z przepisami obowiązującego prawa nie doszło. Niezależnie jednak Sąd meriti wyraża pogląd, iż zdarzeniem wywołującym szkodę było samo wydanie orzeczenia przez Prezydium Rady Narodowej w (...) W. w dniu 1 sierpnia 1951 roku, pozbawiającego poprzedników prawnych powodów prawa własności czasowej, które zostałyby przekształcone w prawo użytkowania wieczystego.

Wysokość odszkodowania została ustalona w kwocie równej aktualnej wartości prawa użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiącej część działek nr ew. (...) i (...) według stanu na dzień wydania decyzji, to jest 1 sierpnia 1951

rok według cen z dnia wyrokowania z uwzględnieniem przeznaczenia działek w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Sąd w niniejszej sprawie dopuścił dowód z opinii biegłego do sprawy wyceny nieruchomości i na podstawie dokonanych przez biegłego szacunków przyjął, iż wartość stosownego udziału w prawie użytkowania wieczystego utraconych wskutek wydania niezgodnego z prawem orzeczenia administracyjnego wynosi 5.075.481 zł. Zatem wysokość odszkodowania należnego każdemu z powodów Sąd ustalił stosownie do ich udziałów w nieruchomości.

Powodowie wnosili o zasądzenie ww. kwot wraz z odsetkami od dnia następnego po dniu wydania wyroku. Sąd uwzględnił stanowisko powodów w tym przedmiocie w całości. W ocenie Sądu, zasądzenie odsetek od daty wyrokowania w sposób właściwy zabezpiecza interesy powodów, na rzecz których odszkodowanie zasądzone zostało według cen aktualnych w tym czasie. Przyjęcie odmiennej daty początkowej naliczania odsetek można by rozważać w przypadku ustalenia wartości nieruchomości na inną datę. W razie odsetek naliczanych od dnia wytoczenia powództwa oznacza to datę wniesienia pozwu, jednak taka sytuacja nie miała miejsca w niniejszej sprawie, skoro wartość nieruchomości, wynikająca z opinii biegłego, oszacowano według cen zaktualizowanych na dzień wyrokowania. Odsetki ustawowe z uwagi na odszkodowawczy charakter roszczenia (art. 363 § 2 k.c.) zostały zasądzone od daty, w której wysokość świadczenia uległa skonkretyzowaniu, od dnia w którym dłużnik znając ostatecznie wysokość swojego zobowiązania pozostaje w opóźnieniu, tj. od dnia ogłoszenia wyroku. W razie bowiem ustalenia odszkodowania, zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 363 § 2 k.c., według cen z chwili wyrokowania, należy się ono w tej wysokości, gdy ceny te były wyższe od występujących wcześniej, dopiero od tej chwili. Zatem od chwili wyrokowania można mówić o opóźnieniu się dłużnika w zapłacie odszkodowania ustalonego według tych cen i w konsekwencji dopiero od tej chwili można zasądzić od niego odsetki za opóźnienie (tak trafnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 kwietnia 2009 r., I CSK 524/08).

Mając na względzie ogół przytoczonych okoliczności Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt I w sentencji wyroku.

Pierwotna wartość dochodzonego roszczenia dochodzonego przez powodów wynosiła 14.515.600 zł i była podtrzymywana przez nich do czasu sporządzenia opinii biegłego. Po sporządzeniu opinii powodowie zmodyfikowali roszczenie żądając kwoty 5.075.481 zł. Powodowie nie cofnęli powództwa w zakresie ponad kwotę 5.075.481 zł, zatem Sąd oddalił powództwo w tym zakresie odnośnie działki nr (...) o pow. 69m² i działki nr (...) o pow. 4331 m².

Zdaniem Sądu zasadnym było w przedmiotowej sprawie wydanie wyroku częściowego z uwagi na to, że tylko część żądań pozwu nadawała się do merytorycznego rozstrzygnięcia. Zasądzone wyrokiem kwoty odzwierciedlają wartość użytkowania wieczystego gruntu położonego przy ul. (...) w W., jednocześnie ich wysokość - przypadającą każdemu z powodów – jest adekwatna do udziału w majątku odziedziczonym po J. W. (2).

W pozostałej części tj. odnośnie działki nr (...) postępowanie zostało zawieszono na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 do czasu prawomocnego rozpoznania sprawy toczącej się w tut. Sądzie pod sygn. IC 767/18. Jak wynika z ustalonego w sprawie stanu faktycznego decyzją z dnia 21 grudnia 2015 roku ustanowiono na rzecz powodów prawo użytkowania wieczystego do gruntu nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) o pow. 644 m² z obrębu (...).

Decyzja w tym przedmiocie stała się ostateczna. Pomimo istnienia ostatecznej decyzji Skarb Państwa nie zawarł z powodami umowy o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste. W związku z powyższym powodowie w dniu 28 czerwca 2018 roku złożyli w Sądzie Okręgowym w Warszawie pozew o stwierdzenie obowiązku Skarbu Państwa do zawarcia z powodami umowy o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste. Sprawa ta została zarejestrowana pod sygnaturą akt IC 767/18.

Zgodnie z treścią art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c., sąd może zawiesić postępowanie z urzędu, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania cywilnego.

Przepis art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. znajduje zastosowanie, gdy wynik jednego postępowania cywilnego zależy od wyniku innego postępowania cywilnego, gdyż przedmiot postępowania prejudycjalnego stanowi element podstawy faktycznej

rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu cywilnym. W takiej sytuacji nie jest możliwe rozstrzygnięcie sprawy w toczącym się postępowaniu cywilnym bez wcześniejszego rozstrzygnięcia kwestii prejudycjalnych (Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 kwietnia 2006 r., sygn. akt III APz 11/06, LEX nr 217091).

W ocenie Sądu rozstrzygnięcie w przedmiocie obowiązku pozwanego do zawarcia z powodami umowy o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste ma istotne znaczenie dla niniejszego postępowania. Wynik tego postępowania ma bowiem prejudycjalny charakter dla niniejszej sprawy gdyż jego treść będzie stanowić konieczny element podstawy rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. orzekł jak w pkt II sentencji wyroku.